

Konstnären som gömde sina tavlor i 20 år

Berättelse

Hilma af Klint föddes 1862 utanför Stockholm. Hon var konstnärligt begåvad och kom in på Kungliga Konstakademien, vilket inte var självklart för kvinnor på den tiden. När hon gick ut 1887 var hon en skicklig målare som gjorde porträtt och landskap. Många tyckte om hennes konst, och hon kunde leva på den.

Men Hilma af Klint hade ett annat liv vid sidan av. Hon var djupt intresserad av andlighet och det som inte syns. Tillsammans med fyra andra kvinnor bildade hon en grupp som kallades "De fem". De träffades, höll séanser och försökte få kontakt med en andlig värld. Af Klint var övertygad om att hon fick uppgifter och budskap därifrån.

År 1906 började hon måla på ett helt nytt sätt. I stället för att avbilda människor och natur målade hon stora dukar fyllda av cirklar, spiraler, färgfält och hemlighetsfulla symboler. Detta var abstrakt konst – konst som inte föreställer något verkligt – flera år innan kända män som Kandinsky och Mondrian gjorde samma sak. Trots det är det länge de som har fått äran av att ha uppfunnit den abstrakta konsten.

Under nästan tio år arbetade hon på en serie som hon kallade "Målningar till templet". Den växte till nästan 200 verk, varav några är över tre meter höga. Hon målade dem inte för att sälja eller ställa ut, utan för att de skulle fylla en byggnad som ännu inte fanns.

Af Klint förstod att samtiden inte var redo för hennes konst. Därför bestämde hon att tavlorna inte fick visas förrän tjugo år efter hennes död. Hon dog 1944, efter en olycka med en spårvagn. Hennes verk packades ner och låg gömda i många årtionden.

Det dröjde länge innan världen upptäckte henne. Först på 1980-talet började konstvärlden visa hennes målningar, och 2018 blev hon en stjärna efter en stor utställning på Guggenheimmuseet i New York. Den lockade fler besökare än någon tidigare utställning där. Å andra sidan hann Hilma af Klint aldrig själv uppleva sin framgång. I dag räknas hon som en av pionjärerna inom den abstrakta konsten, vilket gjorde att konsthistorien delvis fick skrivas om.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
begåvad	mycket bra på något, har talang
andlighet	tro på något inom oss eller utanför oss, inte materiellt
séans	ett möte där man försöker få kontakt med andar
budskap	något viktigt som någon vill säga eller skicka
abstrakt konst	konst som inte föreställer riktiga saker
duk	tyget som konstnären målar på

ORD	FÖRKLARING
serie	flera verk som hör ihop
samtiden	människorna som lever på samma tid
pionjär	en av de första som gör något nytt
skriva om	Upptäckten tvingade forskarna att skriva om historien.

Läsförståelsefrågor

1. Vad gjorde Hilma af Klint som konstnär innan hon började måla abstrakt?
 1. Hon målade människor och landskap
 2. Hon målade bara cirklar och symboler
 3. Hon byggde tempel
2. Varför är Hilma af Klint historiskt viktig?
 1. Hon var den första kvinnan på Konstakademien
 2. Hon målade abstrakt konst före de berömda männen
 3. Hon sålde flest tavlor i Sverige
3. Vad var "De fem"?
 1. En grupp kvinnor som var intresserade av andlighet
 2. Fem av hennes största tavlor
 3. Fem museer i Stockholm
4. Varför fick tavlorna inte visas direkt efter hennes död?
 1. De var för dyra att frakta
 2. Hon trodde att människor ännu inte var redo för dem
 3. De var inte färdiga
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Hilma af Klint kunde försörja sig på sin konst som ung.
 2. Hon ställde ut "Målningar till templet" medan hon levde.
 3. Hennes mor var också konstnär.
6. Hur reagerade världen på hennes konst medan hon levde, jämfört med i dag? (öppen fråga)
7. Vad hände år 2018 som gjorde henne känd för en stor publik?
8. Vad menas med att "konsthistorien delvis fick skrivas om"? Förklara med egna ord.
9. Varför målade hon "Målningar till templet" om hon inte tänkte sälja dem?
10. Beskriv kortfattat hur Hilma af Klints konst förändrades omkring år 1906. (öppen fråga)

Diskussionsfrågor

- Varför tror du att Hilma af Klint gömde sina tavlor i stället för att visa dem?
- Är det rättvist att de berömda männen länge fick äran för den abstrakta konsten? Motivera.
- Känner du till någon annan person som blev erkänd först efter sin död?
- **Skriv (4–5 meningar):** Tänk dig att du upptäcker ett av Hilma af Klints stora färgglada verk på ett museum. Beskriv vad du ser och hur det får dig att känna.